

Hyvinvointitiedon klinikka

Terveytemme-palvelu: kokemusasiantuntijan materiaali

Mikä Terveytemme.fi-palvelu on?

THL:n Terveytemme.fi -sivustolla esitetään havainnollisesti hyvinvointi- ja terveyseroja alueiden ja väestöryhmien välillä kuvaavaa tietoa. Palvelun tietoja hyödyntävät kuntien, alueiden ja valtakunnan tason päätöksentekijät, suunnittelijat, hyvinvoinnin- ja terveydenedistäjät, sekä kaikki hyvinvoinnin ja terveyden eriarvoisuudesta kiinnostuneet.

Sivuston sisältö jakautuu hyvinvointi- ja terveysindikaattoreita esittäviin osioihin sekä väestötutkimusten ja rekisteriaineistojen tulosraportteja sisältäviin osioihin. Palvelu on keskeinen julkaisuväline THL:n väestötutkimusten (esim. Kansallinen terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimus FinSote) tulosten raportoinnissa, mutta sitä käytetään myös rekisteritietojen havainnolliseen esittämiseen (esim. THL:n sairastavuusindeksi).

Palvelussa esitetään havainnollisesti hyvinvointi- ja terveyseroja alueiden ja väestöryhmien välillä. Esitystapoina käytetään vuorovaikutteisia karttaesityksiä, pylväskuvia ja taulukkoja. Tuloksille esitetään myös tulosten tulkinnassa olennaiset virhemarginaalit. Lisäksi palvelussa on aihepiirien asiantuntijoiden toimittamaa tekstiä, joka auttaa käyttäjää tulosten tulkinnassa.

Seuraavat THL:n väestötutkimus- ja rekisteriaineistot hyödyntävät Terveytemme.fi -palvelua keskeisenä julkaisuvälineenä

- Kansallinen terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimus **FinSote** (2017–2020)
- Aikuisten terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimus **ATH** (2010–2017)
- Kansallinen **FinTerveys** 2017 -tutkimus
- Ulkomailla syntyneiden hyvinvointitutkimus **FinMonik**
- **THL:n sairastavuusindeksi** 2000–2019
- **FinSote-tutkimus toteutetaan vuodesta 2022 alkaen osana laajempaa Terve Suomi -tutkimusta (thl.fi/tervesuomi).**

Kansallinen terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimus FinSote

- **FinSote-tutkimus toteutetaan vuodesta 2022 alkaen osana laajempaa Terve Suomi -tutkimusta (thl.fi/terveysuomi).**

Kansallisen terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimus FinSoten avulla seurataan väestön hyvinvoinnissa ja terveydessä tapahtuneita muutoksia eri väestöryhmissä ja alueittain. Tutkimus tuottaa myös seuranta- ja arviointitietoa väestön palvelutarpeiden tyydyttymisestä sekä väestön näkemyksistä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmästä, palveluiden saatavuudesta, laadusta ja käytöstä.

FinSote sisältää osia vuonna 2010 alkaneesta Aikuisten terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimuksesta (ATH), mutta siihen on lisätty sote-uudistukselle ominaisia kysymyksiä muun muassa palveluista ja valinnanvapaudesta.

FinSote-tutkimus:

- tuottaa tärkeän osan sote-uudistuksen seurantaan ja arviointiin tarvittavista tiedoista
- mahdollistaa hyvinvointialueiden keskinäisen vertailun sekä vertailun koko maan tilanteeseen
- vastaa väestön koettua hyvinvointia, palvelujen tarvetta ja käyttöä koskeviin kysymyksiin, joihin muut aineistot ja rekisterit eivät tuota tietoa.

FinSote-tutkimuksen 2020 toteutus:

- Tiedonkeruu toteutetaan posti- ja verkkokyselyllä.
- Kyselyyn vastaajat ovat 20 v. täyttäneitä Suomessa vakituisesti asuvia henkilöitä. Yläikärajaa ei ole.
- Kysely lähetetään satunnaisotannalla valikoituneille henkilöille. Otoskoko on 2800/hyvinvointialue.
- Lomakkeen kieliversiot ovat suomi, ruotsi, venäjä ja englanti.
- Tulokset raportoidaan hyvinvointialueilta, hyvinvointialueiden yhteistyöalueilta (ERVA-alueet) ja koko maasta.

FinSote-tutkimuksen 2020 lomake sisältää noin 100 kysymystä seuraavista aihealueista:

- Elinolot ja elämänlaatu
- Osallisuus ja toimintakyky
- Terveys
- Terveyspalvelujen käyttö
- Sosiaalipalvelujen käyttö
- Sosiaalituot ja -etuudet
- Elintavat
- Väkivaltakokemukset
- Sähköisten palvelujen käyttö

Terveys.fi: Esimerkkinä FinSote -tutkimuksen / ATH-tutkimuksen tulosraportit

1. FinSote-tutkimuksen 2017–2020 tulosraportit löytyvät osoitteesta:

www.terveys.fi/finsote/

Tulokset perustuvat Terveys- ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) FinSote-tutkimuksessa vuosina 2017–2020 kerättyihin aineistoihin. Raportit sisältävät noin 130 osoitinta (indikaattoria), jotka on jaettu aihepiireihin selailun helpottamiseksi.

FinSote 2020 -tutkimuksen tulokset aihepiireittäin:

www.terveys.fi/finsote/2020/

Kunkin osoittimen tulokset esitetään alueittain ja väestöryhmittäin. Lisäksi kunkin osoittimen Merkitys- ja tulkintatiedot auttavat tulosten tulkinnassa ja sisältävät osoittimen määritelmän, merkityksen sekä muodostamisen.

2. ATH-tutkimuksen 2010–2017 tulosraportit löytyvät osoitteesta:

www.terveys.fi/ath/

Tulokset perustuvat Terveys- ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) ATH-tutkimuksessa vuosina 2010–2017 kerättyihin aineistoihin. Raportit sisältävät noin 140 osoitinta (indikaattoria), jotka on jaettu aihepiireihin selailun helpottamiseksi.

ATH 2013–2015 -tutkimuksen tulokset aihepiireittäin:

www.terveys.fi/ath/2013-2015/

Kunkin osoittimen tulokset esitetään alueittain ja väestöryhmittäin. Lisäksi kunkin osoittimen Merkitys- ja tulkintatiedot auttavat tulosten tulkinnassa ja sisältävät osoittimen määritelmän, merkityksen sekä muodostamisen.

Terveyspalvelun hyödyt

- Tulokset kaikille avoimesti saatavissa ilmaiseksi ja havainnollisessa muodossa
- Interaktiivinen ja käyttäjäystävällinen tapa tarkastella terveyttä, hyvinvointia ja palvelujärjestelmää koskevia tietoja
- Tulokset + asiantuntijoiden tiivistämää taustatietoa, joka auttaa ymmärtämään tuloksen merkityksen, ohjaa sen tulkintaa ja jatkotoimien suunnittelua
- Käyttäjä voi valita, mitä alueita hän haluaa verrata toisiinsa
- Tulokset esitetään myös koulutusryhmittäin aina, kun se on mahdollista
- Kun tutkimus on toteutettu useammin kuin kerran, kuvataan myös tulosten muutos
- Helppokäyttöisiä esittämistapoja, joiden ansiosta tulokset entistä paremmin palvelevat käyttäjää
- Päätösten valmisteluun
- Esityksiin

Mihin voin käyttää Terveyspalvelun.fi -palvelua?

a) Hyvinvointikertomuksen apuna

- Alueellisen hyvinvointikertomuksen pohjana: Katson ensin yleiskuvan alueemme ja muiden alueiden tilanteesta Terveyspalvelun.fi -palvelun tulosraporteista. Teen nostoja valitsemistani keskeisistä osoittimista, joiden osalta on parannettavaa sekä niistä, joissa tilanne on erityisen hyvä. Tutkin tulosraporteista tilannetta myös eri väestöryhmien välillä ja poimin tulosraportilta suoraan havainnollisia pylväskuvia hyvinvointikertomukseen esim. osoittamaan koulutusryhmien välisiä eroja hyvinvoinnissa. Katson aikasarjaraportista kehityksen suuntaa.

b) Esityksissä

- Hyvinvointiasioiden esille tuomiseen erilaisissa kokouksissa (oman kunnan/alueen tilanne ja sen vertailu muihin kuntiin/alueisiin/koko maahan)
- Esityksissäni sosiaali- ja perusturvalautakunnalle kuntalaistemme terveyden tilasta väestöryhmittäin ja siitä miten se suhteutuu lähikuntaan
- Saan valituista alueista helposti käyttöön otettavaa tietoa suoraan painokelpoisena esityksiin ja raportteihin (pylväskuvina, karttoina, taulukkoina). On tehty helpoksi saada tietoa oman kunnan/alueen tilanteesta ja tietojen vertailu muihin kuntiin/alueisiin/koko maahan on niin ikään helppoa.
- Koulutustilaisuuksien ja kehittämispäivien alkupuheenvuorossa (esim. Aveille)
- Kopioin kaupungin/hyvinvointialueen/AVI-alueen nettisivuille hyvinvointitietoa Terveyspalvelun.fi -sivustolta ja lisään sivuillemme linkityksiä Terveyspalvelun.fi -sivustoon.

c) Hankevalmisteluissa

- Jos meitä pyydetään mukaan uuteen kehittämishankkeeseen, katson Terveystemme.fi -sivustolta väestöryhmittäistä tietoa siitä, onko meillä haasteita tässä asiassa ja onko joitain väestöryhmiä, joihin erityisesti pitäisi kiinnittää huomiota.
- Rahoitushakemuksien perusteluksi tutkittua ja helposti lähestyttävää tietoa laajasti hyvinvointiin, terveyteen, elintapoihin ja palveluihin liittyen.

Esimerkki käyttötilanteesta

Hyvinvointialueella/kunnassa toimivalle työntekijälle esim. hyvinvointikoordinaattorille on annettu tehtäväksi valmistella esitys/raportti alueen väestön hyvinvoinnin ja terveyden tilasta sekä niihin vaikuttavista tekijöistä.

- Valmistelijaa pyydetään selvittämään, onko alueen väestön tilanne hyvä verrattuna koko Suomen tilanteeseen tai muihin vertailtaviin alueisiin.
- Valmistelija haluaa tutkittua tietoa alueestaan ja löytää linkin Terveystemme.fi -palvelun tulosraportteihin, joissa voi tarkastella haluamansa alueen tietoja väestöryhmittäin sukupuolen, ikäryhmän ja koulutusryhmän mukaisesti ja vertailla alueita keskenään.
- Laatimassaan esityksessä/raportissa hän vertaa alueensa tilannetta koko Suomen keskiarvoon ja valitsemiinsa vertailualueisiin. Lisäksi hän pystyy havainnollisesti osoittamaan väestöryhmien välisiä terveys- ja hyvinvointieroja. Lisäksi aikasarjaraportista voi katsoa alueensa kehityksen suuntaa.

Tulosraportin tietojen hyödyntäminen

Tulosten perusraportoinnissa on pyritty helppoon lähestyttävyyteen ja rajalliseen määrään tietoa yhdellä kertaa.

- Tulokset on jaettu aihepiireihin ja teemoihin, joita selailemalla voi löytää kuhunkin tietojen käyttötarkoitukseen soveltuvat aiheet, teemat ja indikaattorit (kuvio 1).
- Tuloksia voi tarkastella alueittain ja ikäryhmittäin, sukupuolittain ja koulutustaustan mukaan.
- Tulosten esitysmuotoja ovat karttaraportit (Atlas), pylväskuvat ja taulukot. Pylväskuvat voi tallentaa esim. omaa esitystä varten. Tulokset voi tallentaa myös Excel-tiedostoina.

Kuvio 1. Esimerkki tulosraportin etusivusta

Kansallinen terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimus FinSote

[Etusivu](#) [Tulosraportit](#) [Ohjeet](#)

Tulosraportti 2020

Viittausohje: Parikka S, Koskela T, Ikonen J, Kilpeläinen H, Hedman L, Koskinen S, & Lounamaa A. Kansallisen terveys-, hyvinvointi ja palvelututkimus FinSoten perustulokset 2020. Verkkojulkaisu: thl.fi/finsote

[Hyvinvointi](#) [Terveys](#) [Elintavat ja riskitekijät](#) [Työ- ja toimintakyky](#) [Sosiaali- ja terveyspalvelut](#) [Sosiaalityt ja -etuudet](#) [Sähköiset palvelut](#) [Kaikki](#)

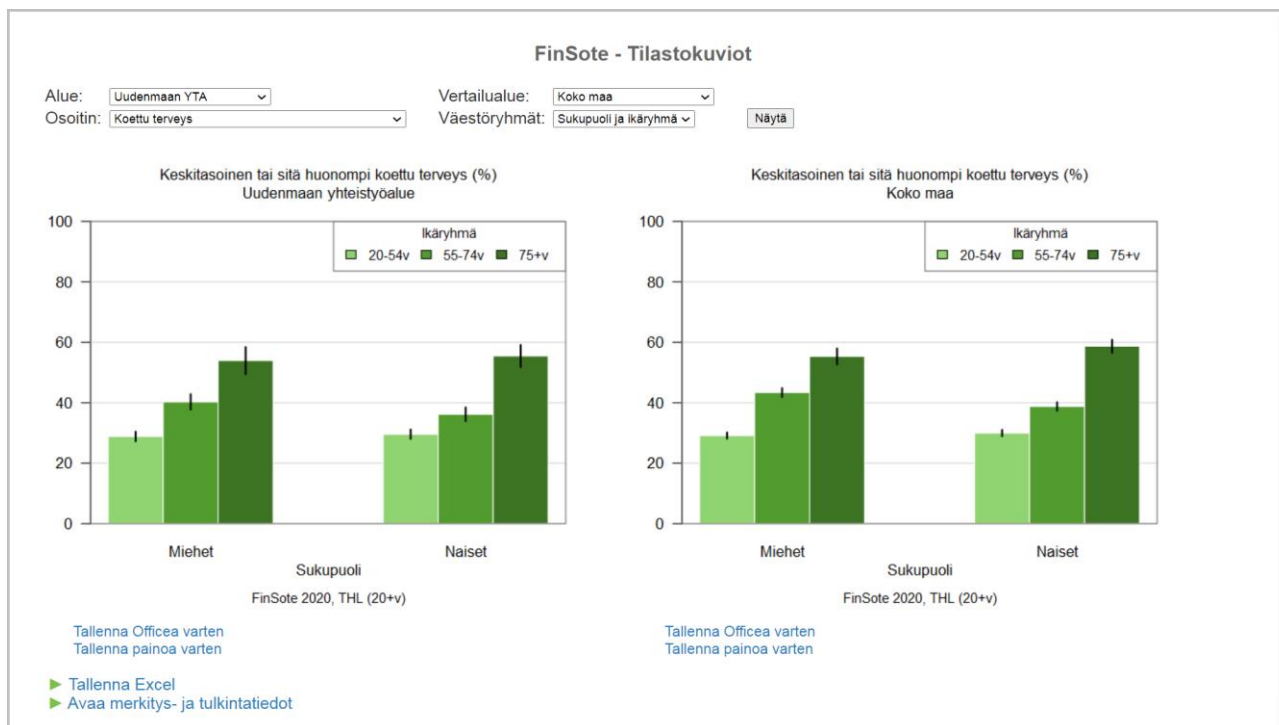
Hyvinvointi

Elinolot					
Pelännyt ruoan loppuvan ennen kuin saa rahaa ostaakseen lisää, osuus (%)	Atlas	Pylväskuvat	Taulukko	Excel	Merkitys ja tulkinta
Joutunut tinkimään ruuasta, lääkkeitä tai lääkärikäynneistä rahan puutteen vuoksi, osuus (%)	Atlas	Pylväskuvat	Taulukko	Excel	Merkitys ja tulkinta
Niiden osuus, jotka ovat tyytyväisiä asuinalueensa olosuhteisiin (%)	Atlas	Pylväskuvat	Taulukko	Excel	Merkitys ja tulkinta
Niiden iäkkäiden osuus, jotka ovat tyytyväisiä mahdollisuuksiinsa käyttää julkisia ja/tai muita liikennevälineitä (%)	Atlas	Pylväskuvat	Taulukko	Excel	Merkitys ja tulkinta
Koettu hyvinvointi					
Itsensä suurimman osan aikaa 4 viime viikon aikana onnelliseksi kokeneiden osuus (%)	Atlas	Pylväskuvat	Taulukko	Excel	Merkitys ja tulkinta
Niiden osuus, jotka ovat tyytyväisiä ihmissuhteisiinsa (%)	Atlas	Pylväskuvat	Taulukko	Excel	Merkitys ja tulkinta

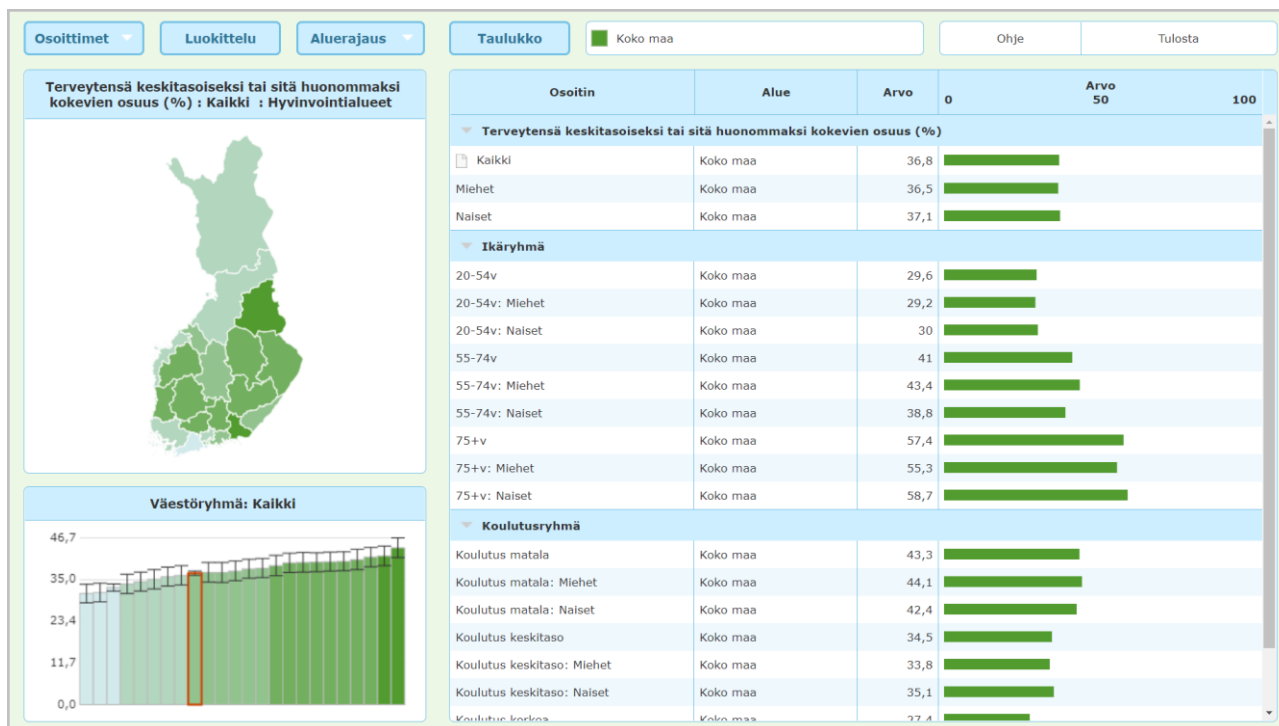
Pylväskuvat -linkistä (kuvio 2) avautuu tulosten tarkastelu pylväskuvina. Tuloksia voi vertailla alueittain ja väestöryhmittäin. Kuvassa esitettävät väestöryhmät voi valita kulloinkin tarkoitukseen sopivalla tavalla. Pylväskuvion voi kopioida suoraan esitykseen tai tallentaa Office-ohjelmistoon tai taittoon soveltuvana tiedostona (vektorigrafiikka EMF- ja PDF-muodossa).

Atlas -linkistä (kuvio 3) avautuu vuorovaikutteinen karttaraportti, jonka avulla voi vertailla alueiden tuloksia samassa taulukossa ja pylväskuvassa, sekä graafisesti esitettynä eri väestöryhmille. Alueiden vertaileminen on tämän esitystavan myötä pyritty tekemään mahdollisimman havainnolliseksi ja helpoksi.

Kuvio 2. Esimerkki indikaattorin tulosten tarkastelusta pylväskuvina

Kuvio 3. Esimerkki tulosten tarkastelusta vuorovaikutteisena karttaraporttina (Atlas)

Tulosten merkitys ja tulkinta

FinSote/ATH –tutkimus on toteutettu laaja-alaisesti THL:n eri alojen asiantuntijoista koostuvissa sisältöryhmissä. Tulosten analysointia ja käyttöä helpottamaan on suunniteltu merkitys- ja tulkintatietoja, joissa esitetään tiivistetysti jokaisen osoittimen osalta seuraavat keskeiset asiat:

- Ilmiön merkitys ja tulkinta
- Määritelmä
- Vaikutus väestön hyvinvointiin
- Taloudellinen merkitys
- Miten ilmiöön kyetään vaikuttamaan
- Mitä kunnassa/alueilla tulisi tehdä
- Katso myös seuraavat osoittimet
- Asiasanat
- Tekninen kuvaus ja lisätiedot
- Laskeminen
- Taustamuuttujat, joiden mukaisissa ryhmissä tulokset esitetään
- Päivitystiedot
- Lisätiedot ja käytön rajoitukset
- Tietoaineisto
- Viitteet
- Tiedon saatavuus, luotettavuus, ajallinen kattavuus
- Yhteystiedot
- Tietoaineiston yhteystiedot

Esimerkki lihavuus -ilmiön tulkinnasta ja merkityksestä:

www.terveytemme.fi/ath/2013-2015/notes/ath_obesity_bmi30_cr.htm